

EESSÕNA.

«Eesti rahvalaule viisidega» V köide lõpetab regivärsiliste rahvalaulude valimiku, mille ülesandeks oli pakkuda materjale kõigile, kes tunnevad huvi eesti rahvamuusika, üldse rahva sõnaja helikunsti vastu. Väljaannet koostades püüti niihästi heliloojate, muusikaliste õppeasutuste ja isetegevuskollektiivide kui ka kõigi folklooriharrastajate nõudeid arvestada. Seetõttu osutus vajalikuks teksti- ja viisinäidetele lisada ulatuslikumaid selgitavaid sissejuhatusi, milles ei peatutud mitte ainult muusikalistel, vaid ka sõnalistel ja olustikulistel nähtustel. Koostaja sooviks oli välja selgitada rahvalaulužanrid ja nende olulisemad erikujud, arvesse võttes kõiki rahvalaulu komponente, sisu ja vormi ühtsust ning tingitust tegelikust elust ja rahva maailmavaatest. Seetõttu tuli rohkesti tähelepanu pühendada ka rahvalaulude funktsioonile ja emotsionaalsele iseloomule. Niisugustele küsimustele oli meie muusikalises folkloristikas varem vähe tähelepanu pööratud, seepärast polnud valimikku koostades kuigi palju võimalusi eelnevaile töödele toetuda. Autor loodab, et see väljaandeseeria võib viljastavat mõju avaldada järgnevaile põhjalikele uurimustele.

Käesolev köide sisaldab valimiku niisuguseid «üldlaule», mida me tinglikult nimetame l ü ü r i k a k s. Üldiselt lüürilise ilmega olustikuliste regivärsside hulgas moodustavad nad rühma, mis polnud seotud mingite kindlate tööde, tavandite, tähtpäevade ega mängulise tegevusega, vaid mida võis vabalt kasutada igal sobival hetkel ning mille ülesandeks oli vahetult näidata inimese emotsionaalseid suhteid ümbritsevasse maailma (vt. lähemalt järgnevas sissejuhatuses). Niisuguseid laule on eesti regivärsside hulgas äärmiselt palju, kuid nende viisid pakuvad siiski suhteliselt vähe vaheldust ja nende tekstegi on avaldatud rohkesti teistes väljaannetes. Seepärast on valik siin olnud palju kitsam kui eelmistes köidetes. Kõik nähtused ja piirkonnad on siiski esindatud. Mõnest üksikust teksti- ja viisitüübist on antud teisendeid, et võimaldada mõnevõrra ka rahvalaulude elus nii olulise varieerumise jälgimist.

Et anda võimalusi asjahuvilistel veelgi rohkem süveneda eesti rahvamuusika materjalidesse ja uurimustesse, on lõppu lisatud

bibliograafiline loend väljaannetest ja olulisemaist trükis avaldatud kirjutistest, mis käsitlevad eesti regivärsiliste rahvalaulude muusikat.

Lõpetades väljaannet on allakirjutanul tõeliselt hea meel kõiki meelde tuletada, kes teda on selle koostamisel ja väljaandmisel nõu ja teoga lahkesti aidanud. Meeltülendav on olnud kuulda rohkeid uusi helitöid, milleks heliloojad on leidnud materjali sellest valimikuseeriast, ja tähele panna üldist rahvamuusika mõistmise tõusu, milleks ka «Eesti rahvalaule viisidega» tagasihoidlikud köited on oma osa andnud. Täna südamest kõiki rahvamuusika sõpru!